

MEDEDELING VAN REDACTIE EN BESTUUR

Wetenschappelijke publicaties dienden vroeger vooral de communicatie. Het waren de middelen waarmee wetenschappers hun ontdekkingen bekend maakten of hun theorieën verdedigden. Sinds enkele decennia is daar een nieuwe functie bijgekomen. Wetenschappelijke publicaties dienen nu steeds vaker als graadmeter van de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek. Bestuurders, beleidsmakers en organisatiedeskundigen willen wetenschappers 'afrekenen op hun output' en hebben daarbij behoefte aan duidelijk kwantificeerbare gegevens. Daarbij zijn niet direct de inhoudelijke kwaliteiten van een publicatie van belang, maar de formele: is het betreffende tijdschrift 'peer-reviewed', in welke taal is het artikel geschreven en hoe vaak wordt het geciteerd? Idealiter zou dit een neutraal meetinstrument moeten opleveren, maar in de praktijk werkt dat natuurlijk niet zo. Het blijkt dat het publicatiegedrag van wetenschappers sterk wordt beïnvloed door de nieuwe criteria.

Dit klinkt als een inleiding bij een themanummer over wetenschappelijke publicaties in de twintigste eeuw, maar dat is het niet. De beschreven ontwikkeling is voor *Gewina* niet enkel een interessant onderwerp ter bestudering, maar ook een factor in zijn bestaan. De laatste jaren kijken academische wetenschappers voordat ze in een tijdschrift publiceren (of hun studenten adviseren dat te doen) steeds vaker eerst naar de status van dat tijdschrift. *Gewina* voldoet dan niet aan de eisen van een 'peer-reviewed' tijdschrift. Van wiskundigen en techniekhistorici heeft de redactie al signalen gekregen dat een publicatie in *Gewina* hun onvoldoende *credits* oplevert, reden waarom zij huiverig zijn geworden om in ons tijdschrift te publiceren. Het valt te verwachten dat deze tendens de komende jaren alleen maar sterker zal worden. De redactie heeft daarom besloten om met haar tijd mee te gaan en ook *Gewina* tot een 'peer-reviewed' tijdschrift te maken.

Wat betekent dat voor de lezers? Eigenlijk niets, afgezien van het feit dat zij (hopelijk) verzekerd blijven van een voldoende gevarieerd aanbod aan wetenschappelijk verantwoorde artikelen. De redactie heeft altijd al de kwaliteit van de artikelen bewaakt en blijft dat natuurlijk doen. Het enige verschil is dat er vanaf nu streng de hand zal worden gehouden aan een formeel protocol bij de beoordeling. Het afgelopen jaar is hiermee al geëxperimenteerd en ervaring opgedaan. Alle artikelen die binnenkomen worden anoniem naar minstens één onafhankelijke deskundige gestuurd die daarover een rapport schrijft. Op basis daarvan beslist de redactie wat er verder met het artikel moet gebeuren. De rapporten van de deskundigen zijn geanonimiseerd in te zien door de auteurs en belanghebbenden. Als gezegd, het gaat hier om formele criteria. De inhoudelijke beoordeling blijft mensenwerk. Overigens geldt het bovenstaande natuurlijk alleen voor het 'wetenschappelijke' gedeelte van *Gewina*. Er zijn ook onderdelen die geen wetenschappelijke bedoeling hebben en waarvoor deze criteria niet gelden, in het bijzonder de rubriek 'de doos van Pandora'.

Daarnaast leek het bestuur en redactie wenselijk om, ter bewaking van de kwaliteit van het tijdschrift, een speciale adviesraad in te stellen die bestaat uit vooraanstaande internationale wetenschapshistorici, die de redactie gevraagd en ongevraagd advies kunnen verstrekken. Hun namen sieren met ingang van heden de binnenkant van het omslag. *Gewina* blijft verder wel een Nederlandstalig blad, al maken wij daar geen halszaak van. Incidenteel, als daar aanleiding toe is, kunnen wij ook Engelstalige artikelen accepteren.

